

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	10899 - Intervenció en Dèficit d'Atenció/ Hiperactivitat (TDAH) / 1
Titulació	Màster Universitari d'Intervenció Socioeducativa amb Menors i Família
Crèdits	3
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Belen Saez Vicens belen.saez@uib.es						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria
Mateu Servera Barceló mateus@uib.es						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria

Contextualització

Professorat.

Mateu Servera és professor del Departament de Psicologia i investigador a l'Institut Universitari d'Investigacions en Ciències de la Salut (IUNICS). La seva línia principal de recerca s'ha centrat en el trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat (TDAH), especialment pel que fa a la millora de la seva avaluació i diagnòstic (+info a <https://sites.google.com/site/mservera/>).

Belén Sáez Vicencs. És llicenciada en Psicologia, Màster en Neurociències per la UIB i Màster en Neuropsicologia Clínica per l'ISEP. Treballa com becària de FPI en un projecte de recerca centrat en l'Sluggish Cognitive Tempo, dins el camp del TDAH.

Assignatura

El Màster d'Intervenció Socioeducativa amb Menors i Famílies té com a objectiu proporcionar una bàsica i sòlida formació en conceptes, estratègies i tècniques per intervenir professionalment amb famílies, mitjançant el desenvolupament dels conceptes propis de la intervenció pedagògica i socioeducativa i el coneixement i l'aplicació de les intervencions i tècniques dels principals models d'intervenció amb famílies.

El Trastorn per Dèficit d'Atenció i Hiperactivitat (TDAH) és un trastorn del desenvolupament caracteritzat per uns nivells evolutivament inapropiats de problemes atencional, sobreactivitat i impulsivitat. Normalment sorgeixen ja en la primera infància, són de naturalesa relativament crònica, i no poden explicar-se per cap dèficit neurològic important ni per altres de tipus sensorial, motor o de la parla, sense que tampoc es detecti retard mental o trastorns emocionals severos. Aquestes dificultats tenen una gran relació amb una dificultat per seguir les "conductes governades per regles" (autocontrol) i amb problemes per mantenir una forma de treball consistent (autocontrol) al llarg de períodes de temps més o menys llargs.

El TDAH és un dels trastorns més prevalents de l'àmbit de la psicopatologia infantil i del que més impacte té en el desenvolupament de l'infant i en la vida social, familiar i escolar del nen. Els nens afectats per aquest trastorn a més de presentar la simptomatologia bàsica d'inatenció, impulsivitat i sobreactivitat motora sovint presenten importants problemes de comportament a casa i a l'escola, problemes d'aprenentatge, de relació

Guia docent

social i d'autocontrol. Tot plegat configura una situació on més que la simptomatologia bàsica el que preocupa són aquests problemes associats que aboquen, sense el tractament adequat, a un possible futur de fracàs escolar o social.

Aquesta assignatura optativa pretén oferir a l'alumnat del Màster una conceptualització del que és el TDAH, abordant els distints models biològics, psicològics i neuropsicològics, les condicions i les dificultats per al seu diagnòstic, les eines d'avaluació i especialment la intervenció psicoeducativa i familiar. Malgrat el tractament recomanat actualment del TDAH sigui farmacològic, la intervenció psicoeducativa i familiar és un complement necessari per tal d'incidir en els problemes de comportament, d'aprenentatge i de relació social.

En aquest sentit els objectius de l'assignatura és que l'alumnat que la superi tingui uns coneixements bàsics, però sòlids del què és el TDAH, com s'avalua i com es diagnostica i especialment de quins són els principals programes, procediments i tècniques per intervenir en els nens afectats en el marc de la família i l'escola.

Requisits

L'assignatura no té cap requisit essencial.

Competències

Específiques

- * TDAH-1. Ser capaç d'explicar què és el TDAH. .
- * TDAH-2. Conèixer les implicacions comportamentals, familiars i socioeducatives del TDAH i saber-les explicar. .

Genèriques

- * E-2.1. Ser capaç d'analitzar i identificar riscos, necessitats i demandes dels destinataris tant individuals com familiars en els diferents contextos d'aplicació, des de la perspectiva del treball en xarxa. .
- * E-2.2. Ser capaç d'establir les metes o objectius de l'actuació sobre menors i famílies en diferents contextos, proposant i negociant en funció de les necessitats i demandes dels destinataris i afectats. També elaborar el pla i les tècniques d'intervenció i avaluar-ne els resultats. .

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

Els continguts de l'assignatura s'estructuren en 4 temes.

Continguts temàtics

Tema 1. La conceptualització del TDAH.

Guia docent

- 1.1. El TDAH des d'una perspectiva històrica.
- 1.2. El TDAH des d'una perspectiva evolutiva.
- 1.3. L'impacte socioeducatiu del TDAH.

Tema 2. Avaluació i diagnòstic del TDAH

- 2.1. Els criteris diagnòstics
- 2.2. Els subtipus de TDAH i la seva comorbiditat.
- 2.3. Proves i procediments d'avaluació.

Tema 3. Clínica i models explicatius del TDAH

- 3.1. Prevalença, diferències per sexe i prognosi.
- 3.2. Implicacions educatives, comportamentals i sociofamiliars.
- 3.3. Etiologia i models explicatius.

Tema 4. El tractament del TDAH

- 4.1. Les bases de la intervenció psicofarmacològica.
- 4.2. Les bases de la intervenció comportamental a casa i l'escola
- 4.3. La intervenció multimodal

Metodologia docent

Els continguts i els coneixements s'impartiran en classes teòriques, amb suport de Campus Extens, de la bibliografia i d'altres recursos que li seran proporcionats a l'estudiant. En aquestes classes també es donaran les pautes per afrontar els elements avaluatius del curs. Cal tenir present que es tracta d'una assignatura optativa de classes molt concentrades, de manera que no es propicia per una avaluació contínua basada en proves objectives. Per això l'assoliment de les competències i els continguts es farà a través d'una prova objectiva final, un treball de l'assignatura i la presència i participació en classe.

Volum de treball

En la següent taula es presenta la distribució d'hores segons les diferents activitats de treball presencial i de treball no presencial (autònom) planificat.

Activitats de treball presencial (1 crèdits, 25 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes Teòriques	Grup gran (G)	El professorat explicarà els continguts de cada tema, les implicacions i la seva relació tant en la vessant professional com de recerca.	24
Avaluació	Examen	Grup gran (G)	Prova de respostes múltiples o de respostes breus que es durà a terme el període d'avaluació establert i que ajudarà a determinar el nivell d'assoliment per part de l'estudiant tant dels continguts com de les competències.	1

Guia docent

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (2 crèdits, 50 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi dels continguts teòrico-pràctics	L'estudiant haurà d'aprofundir sobre els coneixements i continguts teòrico-pràctics impartits i haurà de preparar la prova d'avaluació tipus test.	10
Estudi i treball autònom individual o en grup	Treball	L'estudiant haurà de fer un treball sobre la relació entre el TDAH i algun aspecte socioeducatiu o comportamental. Hi haurà dos tipus de treballs: el treball teòric es basarà en una revisió sobre el TDAH i algun aspecte dels aspectes abans esmentats fent una revisió de la literatura científica en una o més d'aquestes bases de dades d'accés lliure o disponibles a la UIB: Google Scholar, Pubmed, Scopus i/o Web of Science (WoS). Els treballs teòrics han de ser individuals. El segon tipus de treball és "aplicat": es tracta de seleccionar una mostra de participants (preferiblement infantojuvenil, però no obligatòriament) que poden ser o bé només normotípics o bé clínics i avaluar-los almenys en dues mesures: una de les mesures habitualment usades per detectar dèficits d'atenció als infants i les persones amb TDAH (pot ser de paper o informatzada) i una variable criteri sobre la qual es vulgui determinar la relació o la influència de la mesura d'atenció. Els treballs aplicats poden ser grupals (màxim 3 persones) i el professor assessorarà a l'hora d'escollir les mesures d'avaluació i explicar com funcionen i com s'analitzen els resultats. Amb un màxim de 10 dies després d'haver-se iniciada l'assignatura cada estudiant ha de comunicar, com a mínim, el tipus de treball que farà, i si pot també la temàtica.	40

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació de l'assignatura es basa, en primer lloc, en la superació d'una prova objectiva sobre els continguts fonamentals de l'assignatura. En segon lloc en la realització d'un treball aplicat sobre aspectes socioeducatius relacionats amb el TDAH. I, en tercer lloc, en l'assistència i la participació a les classes. Cada un d'aquests sistemes d'avaluació tindrà un pes en la qualificació final de l'assignatura, però en el cas de la prova objectiva **serà necessari la seva superació** per tal de considerar aprovada l'assignatura. La prova objectiva serà recuperable, mentre el treball no ho serà, però se'n farà un seguiment continuat durant les tutories per tal de que l'estudiant tingui l'assessorament adequat per desenvolupar-lo correctament.

Guia docent

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Classes Teòriques

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	El professorat explicarà els continguts de cada tema, les implicacions i la seva relació tant en la vessant professional com de recerca.
Criteris d'avaluació	Es valorarà la participació de l'estudiant a les classes en una escala de 1 a 10 sempre i quan hagi tingut una assistència mínima al 75% de les sessions previstes. La valoració de la participació podrà ser oral o per proves escrites.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Examen

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Prova de respostes múltiples o de respostes breus que es durà a terme el període d'avaluació establert i que ajudarà a determinar el nivell d'assoliment per part de l'estudiant tant dels continguts com de les competències.
Criteris d'avaluació	Es tracta d'una prova objectiva de coneixements bàsics sobre l'assignatura. A l'enunciat de la prova l'estudiant podrà llegir les condicions de com serà avaluada. En una escala de 0 a 10 serà necessari obtenir 5 punts per tal de que la prova faci mitjana ponderada. En cas contrari l'assignatura es considerarà no superada, amb independència de la qualificació de les altres proves d'avaluació.

Percentatge de la qualificació final: 50% amb qualificació mínima 5

Treball

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	L'estudiant haurà de fer un treball sobre la relació entre el TDAH i algun aspecte socioeducatiu o comportamental. Hi haurà dos tipus de treballs: el treball teòric es basarà en una revisió sobre el TDAH i algun aspecte dels aspectes abans esmentats fent una revisió de la literatura científica en una o més d'aquestes bases de dades d'accés lliure o disponibles a la UIB: Google Scholar, Pubmed, Scopus i/o Web of Science (WoS). Els treballs teòrics han de ser individuals. El segon tipus de treball és "aplicat": es tracta de seleccionar una mostra de participants (preferiblement infantojuvenil, però no obligatòriament) que poden ser o bé només normotípics o bé clínics i avaluar-los almenys en dues mesures: una de les mesures habitualment usades per detectar dèficits d'atenció als infants i les persones amb TDAH (pot ser de paper o informatizada) i una variable criteri sobre la qual es vulgui determinar la relació o la influència de la mesura d'atenció. Els treballs aplicats poden ser grupals (màxim 3 persones) i el professor assessorarà a l'hora d'escollir les mesures d'avaluació i explicar com funcionen i com s'analitzen els resultats. Amb un màxim de 10 dies

Guia docent

després d'haver-se iniciada l'assignatura cada estudiant ha de comunicar, com a mínim, el tipus de treball que farà, i si pot també la temàtica.

Criteris d'avaluació Es valorarà la realització del treball segons els objectius i les indicacions fixades prèviament pel professor. En una escala de 0 a 10 serà necessari obtenir 5 punts per tal de que el treball faci mitjana ponderada. En cas contrari l'assignatura es considerarà no superada, amb independència de la qualificació de les altres proves d'avaluació.

Percentatge de la qualificació final: 40%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

La bibliografia bàsica seran articles i lectures que es proporcionaran a través de l'eina de Campus Extens. La complementària s'exposa a l'apartat corresponent i en general es tracta de material divulgatiu que tot i la base científica es bo s'assolir sense una formació específica clínica a l'àmbit del TDAH.

Bibliografia bàsica

Lectures i articles que apareixeran a Campus Extens de cada un dels temes en qüestió.

Bibliografia complementària

- Moreno, I. (2005). El niño hiperactivo. Madrid, Pirámide.
- Moreno, I. (2007). Hiperactividad infantil. Guía de intervención. Madrid, Pirámide.
- Servera, M. & Bernad, M. M. (2017). Trastorno por déficit de atención e hiperactividad. En M. Servera & M. M. Bernad, *Psicopatología Infantil*. Madrid: Editorial Síntesis. ISBN: 978-84-9171-063-9

Altres recursos

<http://imat2.wordpress.com>
<http://csat2.wordpress.com>
<http://uapi07.wordpress.com>

